

Ustanovitev Kmetijske zbornice

Naredba šefa pokrajinske uprave prezidenta Rupnika

Na podstavi členov 7. do 9. uredbe des Obersten Kommissar für das Operationsgebiet »Adriatisches Küstenland« o ustanovitvi kmetijske poverjenosti za Ljubljansko pokrajino z dne 22. januarja 1944, št. 17 (Službeni list št. 31/12) in na podstavi člena I. navedbe o upravljanju Ljubljanske pokrajine z dne 20. septembra 1943, št. 4 (Službeni list št. 273/86 iz leta 1943), odreja:

Ustanovitev kmetijske zbornice

Čl. 1. Za izvrševanje nalog, ki jih ima kmetijsko poverjenstvo za Ljubljansko pokrajino, se ustanavlja Kmetijska zbornica za Ljubljansko pokrajino s sedežem v Ljubljani.

Kmetijska zbornica je javnopravno telo in ima značaj pravne osebe.

Naloge kmetijske zbornice

Čl. 2. Kmetijska zbornica je dolžna, da zastopa in varuje koristi podeželskega prebivalstva, uravnava njegovo strokovno, socialno, navadno in kulturno vzgojo ter pospešuje kmetijstvo in gozdarstvo.

Kmetijstvo in gozdarstvo v smislu te navedbe obsega kmetijstvo in gozdarsko proizvodnjo v vseh njenih panogah.

Čl. 3. Kmetijska zbornica ima zlasti sledeče naloge:

1. da preučuje želje in predloge o vseh kmetijskih in gozdarskih zadevah;
2. da obvešča zakonodajna mesta in oblastva na njih zahtevo kakor tudi iz lastne pobude o vseh svojih opažanjih glede potreb kmetijstva in gozdarstva na vseh področjih, ki zadevajo koristi kmetijstva in gozdarstva, in da stavlja take zadatke predloge;
3. da podaja svoje mnenje o osnutkih zakonov in drugih predpisov, ki zadevajo koristi kmetijstva in gozdarstva, ter ob ustanavljanju javnih zavodov, ki imajo namen pospeševati kmetijstvo in gozdarstvo, izvoz kmetijskih in gozdarskih proizvodov ali pouk o kmetijstvu in gozdarstvu;
4. da sodeluje ali se udeležuje pri upravljanju kmetijskih in gozdarskih zadev, zlasti tudi pri podeželskih stanovanih in naseljenih vprašanjih, pri določanju cen za kmetijske in gozdarske proizvode, nadalje pri zbiranju statističnih podatkov in tozadevnih ugotovitvah, pri vseh ukrepih in ureditvah, ki zadevajo delovno razmerje ali dvig gospodarskega in socialnega stanja prebivalstva, ki se bavi s kmetijstvom in gozdarstvom, in to v primerih, v katerih je to s posebnimi zakoni in predpisi določeno, ali na poziv oblasti;
5. da pospešuje po navodilih in pod nadzorstvom šefa pokrajinske uprave kmetijstvo in gozdarstvo proizvodnjo na vseh področjih in skrbi, da so na razpolago obratna sredstva, ki so za ta namen potrebna (semena, umetna gnojila, plemenske živali, stroji in orodja itd.);
6. da ustanavlja in upravlja naprave in zavode za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva, proizvodnje in izvoza kmetijskih in gozdarskih proizvodov, kmetijskega pouka, preizkuševanja in raziskavanja, ali da sodeluje pri ureditvi in upravi takih ustanov;
7. da daje nasvete podeželskemu prebivalstvu v vseh gospodarskih in tehničnih vprašanjih kmetijstva in gozdarstva;
8. da izdaja svojim članom potrdila in spričevala, ki jih od njih zahtevajo državna ali samoupravna oblastva glede okolnosti iz zborničnega delokroga;
9. da izvršuje tudi druge naloge, ki so ji poverjene po zakonskih ali drugih predpisih.

Razmerje kmetijske zbornice do oblasti

Čl. 4. Kmetijska zbornica je pod nadzorstvom šefa pokrajinske uprave. Dolžna je, da daje oblastvom na njih zahtevo v okviru svojega delokroga pojasnila in jih podpira v njihovem delovanju.

Kmetijska zbornica mora predložiti nadzornemu oblastvu vsako leto poročilo o svojem delovanju, računski zaključek in poročilo o stanju kmetijstva in gozdarstva ter gospodarstva v pokrajini sploh.

Oblastva in za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva določene ustanove so dolžne, da dajejo kmetijski zbornici pojasnila, ki so ji potrebna za izvrševanje njenih nalog, in jo podpirajo v njenem delovanju.

Oblastva morajo zlasti kmetijsko zbornico pred ureditvijo vprašanj splošne narave, ki zadevajo koristi kmetijstva in gozdarstva.

Člani kmetijske zbornice

Čl. 5. Člani kmetijske zbornice so brez razlike spola:

1. fizične in pravne osebe: a) ki se kot lastniki, zakupniki ali užívalci kmetijsko ali gozdarsko izkoriščanih zemljišč, ki ležijo v Ljubljanski pokrajini, na teh zemljiških baviho na svoj račun s kmetijstvom ali gozdarstvom kot glavnim poklicem; b) ki sicer niso lastniki, zakupniki ali užívalci kmetijskih ali gozdarskih zemljišč, vendar se bavijo na svoj račun s kmetijstvom ali gozdarstvom kot glavnim poklicem, kakor mlekariji, perutninarji, vinogradi, ribiči itd.

2. kmetijske in gozdarske pridobitne in gospodarske zadruge in njih zveze;

3. družinski člani (sorodniki, svak-inje), posinovitveni (ke), rejenci (ke) oskrbovanci) zgoraj v točki 1. navedenih oseb, in kolikor živijo s temi v skupnem gospodinjstvu, delajo v njih kmetijskem ali gozdarskem obratu brez plače v gotovini in nimajo katerega drugega poklica;

4. delavci, ki so na osnovi delovnega razmerja zaposleni v kmetijstvu ali gozdarstvu kot svojim glavnim poklicem.

Vse spredaj označene osebe so člani po zakonu.

Čl. 6. Vsi člani kmetijske zbornice imajo enake pravice in dolžnosti po tej naredbi in poslovniku zbornice. Imajo pravico, da se zaradi zaščite in pospeševanja svojega gospodarstva in zaradi zaščite svojih pravic poslužujejo vseh njenih naprav. Dolžni so dajati kmetijski zbornici vsa pojasnila, poročila in podatke, ki so ji potrebni za njeno delovanje.

Članski prispevki

Čl. 7. Kmetijska zbornica je upravičena pobirati za kritje stroškov svojega poslovanja in svojih naprav od svojih članov članski prispevek. Točnejša določila se predpišejo s poslovníkom.

Vodstvo kmetijske zbornice

Čl. 8. Kmetijsko zbornico vodi kot njen predsednik prvi namestnik pokrajinskega kmetijskega poverjenika po njegovih navodilih in pod

njegovim nadzorstvom. Predsedniku v pomoč je svet pokrajinskega kmetijskega poverjenika. Predsednik zastopa zbornico na zunan.

Predsednik skrbi za pravilno izvrševanje poslov zbornice; pri tem mora gledati na to, da se upoštevajo zakonski predpisi, zlasti da se zbornica drži svojega delokroga in ravna po poslovníku.

Stalni namestnik predsednika je ravnatelj zborničnega urada.

Čl. 9. Seje članov sveta se vrše, kadar smatra to predsednik zbornice za potrebno, in sicer po njegovi odredbi in pod njegovim predsedstvom. Vsekaror pa se morajo vse važnejše zadeve pred njihovo rešitvijo predložiti svetovni radi posvetovanja in stavljanja predlogov.

Predsednik more po svojem preudarku sklicati na posvetovanje tudi ožji svet, t. j. članove sveta izvenjske pokrajinske poverjenosti. Prav tako je upravičen sestaviti iz članov sveta, če je potrebno, ob priležitosti strokovnjakov stalne odbore in za obravnavanje posameznih določenih vprašanj iz zborničnega delokroga posebne strokovne odbore.

Točnejša določila o sejah sveta, o postavitvi in delu odborov predpiše poslovnik.

Zbornični urad

Čl. 10. Kmetijska zbornica ustanovi zbornični urad, ki mu načeljuje ravnatelj. Zbornični urad ima naloge, da izvršuje posle kmetijske zbornice pod vodstvom predsednika.

Čl. 11. Zbornični urad ima te-le oddelke: 1. oddelke za upravo, tisk in propagando; 2. oddelke za pravna vprašanja; 3. oddelke za gozdarstvo in gozdarstvo; 4. oddelke za kmetijsko delovno delovstvo in za strokovno izpopolnjevanje podeželskega prebivalstva; 5. oddelke za gozdarstvo in lov; 6. oddelke za poljedelstvo vključno tehniko v kmetijstvu; 7. oddelke za živinorejo, mlekarstvo in živinogojstvo; 8. oddelke za sadjarstvo, vrtinarstvo, vinarstvo in kletarstvo; 9. oddelke za planšarstvo; 10. oddelke za kmetijsko gospodinjstvo; 11. oddelke za kmetijsko stavarstvo; 12. oddelke za kmetijske zločbe in melioracije.

Točnejša določila o nalogah posameznih oddelkov predpiše zbornični poslovnik.

Čl. 12. Na čelu posameznih oddelkov so vodje oddelkov, ki jim je dodeljeno potrebno strokovno osebje. Vodja prvega oddelka je obenem ravnatelj zborničnega urada in je uradni predstojnik vseh uradnikov in nameščencev zbornice.

Ravnatelj nadomešča po uradni stopnji najstarejši vodja oddelka.

Za ravnatelja zborničnega urada predpisana izobrazba je absolviranje kmetijske visoke šole, za vse ostale vodje oddelkov in za strokovne uradnike zbornice pa potrebna strokovna šolska izobrazba.

Okrajna in občinska kmetijska poverjenstva

Čl. 13. Okrajna in občinska kmetijska poverjenstva so dolžna, da izvršujejo ene naloge kmetijske zbornice, ki zadevajo izključno ozemlje enega političnega okraja oziroma ene občine, zlasti pa vse naloge, ki jim jih odredi kmetijska zbornica, po njenih navodilih in pod njenim nadzorstvom.

Izpostava kmetijske zbornice

Čl. 14. Pri vsakem okrajnem kmetijskem poverjenstvu se ustanovi za izvrševanje nalog določenih nalog izpostava kmetijske zbornice.

Nov angloameriški pritisk na Irsko

Anglija je ukinila potniški promet, Zedinjene države pa so napovedale gospodarske sankcije

Stockholm, 13. marca. Angleško notranje ministrstvo je v ponedeljek zjutraj objavilo, da je vlada sklenila, da bo iz vojaških razlogov ukinila vsak potniški promet med Veliko Britanijo na eni strani Severno Irsko in svobodno Irsko na drugi strani. Medtem ko pripominja Reuter, da ta ustavitve potniškega prometa gotovo ne bo edini ukrep, »Exchange Telegraph« že omenja nadaljnje izsiljevalne ukrepe, ki javlja iz Londona, da je zelo verjetno, da bodo v sedanjem kritičnem stanju posegli po gotovih gospodarskih ukrepih. Svobodna Irsko je popolnoma odvisna od angloameriške plošve ter bi »velikanska potreba po ladijskem prostoru« prav lahko imela za posledico zmanjšanje dobav »neprijateljsko razpoloženi Irski.

V neki drugi vesti poroča »Exchange Telegraph«, da so diplomatski opazovalci v Londonu izrekli v nedeljo zvečer domnevo, da bodo Zedinjene države pričele izvajati močan gospodarski pritisk na svobodno irsko državo Opozarjajo, da je Irsko glede petroleja popolnoma odvisna od Zedinjenih držav, glede žita od Kanade in da prav tako potrebuje mnogo strojev iz Zedinjenih držav »Exchange« pripominja, da so Zedinjene države unoražile tak gospodarski pritisk večkrat tudi že prej, zlasti ako diplomatski pozivi niso imeli nikakega uspeha.

Bern, 14. marca. O potiskih pritiska Zedinjenih držav na Irsko objavlja »Washingtonski dopisnik lista« »Neue Zürcher Zeitung« med drugim naslednji komentar: »Politični opazovalci izjavljajo, da so ukrepi ameriškega zunanjega ministrstva proti Irski zgolj del vse svet obsegajočega vojnega pohoda ki se tče vseh nevtralnih držav. V Argentini in pri ukrepih zavrnikov proti Španiji gre v načelu za isti problem. Potrebno je računati s podobnimi akcijami proti evropskim državam, ki so ostale nevtralne, in sicer v bližnji bodočnosti.«

Amsterdam, 14. marca. Kakor javlja angleška poročevalska služba iz Ottawe, je izjavil v ponedeljek kanadski ministrski predsednik, da je kanadska vlada sporočila irski vladi, da se popolnoma pridružuje znani notri Zedinjenih držav.

Lizbona, 13. marca. List »Esfera« ostro graja stalne napade, grožnje in izsiljevanja angležev in Američanov napram nevtralnimi državam.

Bukarešta, 14. marca. K ameriškim pritiskom na Irsko pripominja »Poru«

Kdor si je denar nepošteno pridobil — ta bo še pošteno plačal za Zimsko pomoč...

Vodi jo okrajni kmetijski poverjenik. V pomoč mu je njegov svet, Okrajnega kmetijskega poverjenika zastopa njegov prvi namestnik.

Čl. 15. Kmetijsko poverjenstvo za mestno občino Ljubljano se vključuje v kmetijsko poverjenstvo za okraj Ljubljano.

Čl. 16. Določila členov 8. in 9. veljajo smiselno tudi za delovanje okrajnih in občinskih kmetijskih poverjenikov, za seje posvetovanja članov njihovih svetov in za postavljanje odborov.

Osebe

Čl. 17. Vse strokovno osebje kmetijske zbornice in njenih izpostav postavlja in plačuje šef pokrajinske uprave. Za namočenece veljajo določila zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931, službeno pa so podrejeni izključno pokrajinskemu kmetijsko poverjeniku, ki jih more tudi premešati. V disciplinskem postopanju se uporabljajo določbe zakona o notranji upravi z dne 19. junija 1929.

Kritje stroškov

Čl. 18. Stroški kmetijske zbornice se krijejo z: 1. dohodki od lastne imovine; 2. dohodki od lastnih naprav in prireditve; 3. dohodki od pristojbin, ki jih po določilih poslovnik pobirajo kmetijska zbornica in njene izpostave; 4. članskimi prispevki; 5. prispevki pokrajinske uprave; 6. dokladiami na zemljorinjo; 7. posebnimi prispevki oseb, ki so omenjene v členu 5, točkah 1 b in 4; 8. posebnimi prispevki zadrug in njihovih zvez, ki so omenjene v členu 5, točka 2.

Kmetijska zbornica krije iz lastnih sredstev tudi stroške svojih izpostav.

Kmetijska zbornica sestavi za vsako koledarsko leto proračun za svoje finančne potrebe in njihovo kritje.

Nekriti izdatki kmetijske zbornice se krijejo z doklado. Ta doklada se odmerja na osnovi one zemljorinje, ki je podlaga za pobiranje občinskih doklad.

Doklado pobirajo davčne uprave obenem z zemljorinjo in jo nakazujejo kmetijski zbornici. Predpis davčnih doklad in prispevkov po točkah 7 in 8, kakor tudi proračun sam mora odobriti šef pokrajinske uprave.

Poslovanje

Čl. 19. Točnejša določila o poslovanju kmetijske zbornice in njenih izpostav vsebuje poslovnik, ki ga določi pokrajinski kmetijski poverjenik. Odobriti ga mora šef pokrajinske uprave.

Pristojbinaška oprostitve

Čl. 20. Kmetijska zbornica in njene izpostave uživajo za vse pravne posle, pravne listine, spise in vloge, ki jih sklepajo ali izstavljajo v okviru svojega delokroga, osebno pristojbinaško oprostitve v smislu člena 5. točka 4. zakona o takсах.

Prehodna določila

Čl. 21. Obstoječi okrajni kmetijski odbori po zakonu o pospeševanju kmetijstva z dne 6. IX. 1929 in obstoječe združenje kmetovalcev za Ljubljansko pokrajino se razpuščajo in njih imovina se prenese na kmetijsko zbornico.

Čl. 22. Nameščenci razpuščenega združenja kmetovalcev za Ljubljansko pokrajino postanejo nameščenci pokrajinske uprave, prevedejo se v ustrezne skupine po zakonu o uradnikih in so na razpolago šefu pokrajinske uprave.

Čl. 23. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani. Z istim dnem se razveljavijo vsi zakonski predpisi, ki nasprotujejo tej naredbi.

Ljubljana, dne 14. marca 1944.

Šef pokrajinske uprave:
Prezident div. general:
Rupnik, s. r.

Gospodarstvo

Problemi evropske prehrane

Velika bodočnost soje

V bodoči prehrani Evrope bo nedvomno imela važno vlogo soja, spričo znatne vsebine beljakovin in maščobe. Pomen soje so gospodarstveniki spoznali že davno pred vojno, vendar so se pri udomačenju soje v vrste evropskih kulturnih rastlin pojavile številne težave. Prvi poskusi pridelovanja soje v Evropi niso pokazali zadovoljivih rezultatov, ker uvožene vrste niso bile primerne za evropske podnebne razmere. Šele v zadnjih letih je uspelo vzgojiti nove vrste soje, ki dajo tudi v Evropi zadovoljiv pridelek. Pridelovanje teh novih vrst se je kmalu razvilo v raznih evropskih državah. V Italiji, kjer so podnebne razmere za pridelovanje soje prav ugodne, se ta kultura dosti že ni prav razvila, kar je deloma »prisiljena« okolnosti, da je italijanska oskrba z maščobami od nekdanjega slonca na znatni proizvodnji olivnega olja. V teku vojne pa so tudi v Italiji pričeli s poskusi pridelovanja soje, ki so se prav dobro obnesli. Seveda pa je težava v tem, da mora Italija na zemlji, primerni za pridelovanje soje, pridelovati predvsem pšenico. Zato je profesor Parisi v Milanu pričel vzgajati novo vrsto soje, ki naj bi se pridelovala kot drugi pridelek po končani žetvi pšenice. Pogoj za to pa je, da pšenica zgolj dozori. V zadnjih desetletjih so v Italiji vzgojili razne vrste zgodnje pšenice, tako da se na isti zemlji dobi še drugi pridelek. Te vrste zgodaj zoreče pšenice, ki se požanje pred 15. junijem, so se naglo udomačile, saj so omogočile kmetu v severoitalijanski nižini, da je na isti površini, kjer je pridelal pšenico, posadil koruzo ali pa pridelal pozni krompir odnoso riž.

Prof. Parisiju je uspelo vzgojiti novo vrsto soje, ki se lahko sadi po končani žetvi zgodnje pšenice in do jeseni dozori. Letos bodo v Severni Italiji prvokrat v večjem obsegu pridelovali to novo vrsto soje. Strokovnjaki si od te soje obetajo velike koristi, zlasti glede na nujno potrebo, da se razširi proizvodnja oljarice. Nova vrsta soje bo imela za italijansko gospodarstvo veliko bodočnost, kar je tembolj razveseljuje, ker pridelovanje drugih vrst oljarice, zlasti sončnice, ni prineslo zaželenega uspeha.

Pridobivanje beljakovin in maščob s pomočjo kvasnih gliv

V prenaseljeni Evropi so bolj kakor drugje strokovnjaki na delu, da bi našli nove možnosti za najracionalnejše pridobivanje živil. Pomembna so v tem pogledu posebno prizadevanja, ki gredo za tem, pridobivati beljakovine in druga visoko vredna živila, ne da bi njih proizvodnja obremenjevala že obstoječo kmetijsko proizvodnjo, odnosno, ne da bi bila v ta namen potrebna nova zemlja. Po današnjem stanju znanosti ni mogoče pridobivati živil s kemično sintezo, pač pa se odprajo velike možnosti za pridobivanje beljakovin in maščob s tako imenovano biološko sintezo, to je s pomočjo najmanjših živih bitij (zlasti raznih gliv). Obsejni poskusi, ki trajajo že vrsto let, so pokazali značilno lastnost nekaterih gliv, ki lahko ustvarjajo beljakovine iz mineralnih snovi. Tu zavzemajo najvažnejšo vlogo divje kvasne glivice. Te glivice so sorodne kulturni kvasni glivici, ki služijo že od pamtveka človeku pri peki kruha in pri izdelovanju piva. Medtem ko ima kulturna kvasna glivica predvsem sposobnost povzročiti vrenje, to je spreminjanje raznih vrst sladkorja v alkohol, se odlikuje divja kvasna glivica po nagli rasti. Uspele je najti in vzgojiti najprimernejše vrste kvasnih glivic z znatnim odstotkom beljakovin. Bistveno pri tem je, da za rast kvasnih glivic niso potrebne surovine, ki služijo človeku za prehrano. Za tvorbo beljakovine je potreben predvsem dušik. Ta se nudi glivicam v obliki sintetičnih amonijskih soli, kakor se uporabljajo kot umetna gnojila. Poleg tega potrebujejo kvasne glivice za rast sladkor. Seveda ne pride v poštev sladkor, primeren za človeško prehrano. Za prehrano kvasnih glivic so primerne razne vrste sladkorja, ki se pridobije iz lesa. Predvsem pa se v ta namen lahko uporabljajo lužila, ki ostanejo pri izdelovanju celuloze in vsebujejo lesni sladkor. Ta lužila se dosti niso izkoriščala. Divje kvasne glivice so posebno primerne, ker lahko predeležijo v beljakovino najrazličnejše vrste sladkorja (s petimi ali šestimi atomi ogljika). Za rast so potrebne le še nekatere hranilne snovi, kakor so na primer fosfati. Pridobljeni hranilni kvas vsebuje 25% suhe substance z znatno vsebino vitamina B2. V Nemčiji so po postopku dr. Fresenius iz Frankfurta že pričeli praktično pridobivati beljakovinski kvas v večjem obsegu.

Najnovejši poskusi pa so pokazali, da je mogoče pridobivati tudi maščobe na podlagi take biološke sinteze. V ta namen se uporabljajo glivice iz vrste »fusarium«. Kot hranilne snovi se uporabljajo prav tako amonijske soli in razni ogljikovi hidrati z dodatkom mineralnih soli. Pridobljeni kvas ima v posušenem stanju do 50% maščobe. Iz 100 gramov ogljika (v hrani za glivice) se dobi 13% maščobe. Pridobljena maščoba ima lastnosti rastlinskega olja.

Ti beljakovinski in maščobni kvasi so primerni tudi za človeško prehrano. Človek potrebuje na dan približno 20 g beljakovin. Poleg tega količine lahko zaužije v obliki beljakovinskega kvasa. Nemški inštitut za kuharsko znanost je preizkusil že različne načine za okusno pripravo takega beljakovinskega kvasa. Iz posušenega in zmletega beljakovinskega kvasa in moke se lahko speče prav okusno pečivo. Iz take mešanice pa se lahko izdelujejo tudi razne goste juhe in omake.

GOSPODARSKE VESTI

— Iz trgovinskega registra. Vpisali sta se naslednji tvrdki: Teletina tovarna Vlah & Co. v Ljubljani, Tržaška cesta 4 (družbenika Stefan Vlah in Janez Vlah, oba trgovca v Ljubljani); Saksida-Gasperič, črkoškarstvo, Ljubljana (družbenika Angele Saksida in Pavel Gasperič, črkoškarja v Ljubljani).

— Likvidacija podružnice Češke industrijske banke v Ljubljani. S sklepom predstojništva živnostenske banke kot pravne naslednice Češke industrijske banke z dne 26. januarja t. l. je podružnica Češke industrijske banke v Ljubljani prešla v likvidacijo. Likvidatorja sta Ante Tavčar, ravnatelj podružnice Splošnega jugoslovanskega bančnega društva v Ljubljani in dr. Oton Fetič, odvetnik v Ljubljani.

— Nova vrsta buče za pridobivanje olja. V zadnjih letih so zlasti v avstrijskih kmetijskih poskusnih postajah delali poskuse kržanja stajenske vrste buče, ki se uporablja za pridobivanje bučnega olja, z dru-

gimi vrstami, vse to s nametom, da se na eni strani doseže čim večji odstotek olja v bučnem semenu, in da se vzgoji rastlina, ki se ne razrase. Uspehi so bili prav zadovoljivi. Tako zvana Černakova buča za olje je pri poskusnih nasađih dosegla izredno lepe uspehe. Na nekem posestvu v razmeroma neugodni gorski legi so lani na enem aru pridelali 520 kg buč, iz katerih so pridobili 9 kilogramov olja. Zlasti odstotek olja je presenetljiv, če upoštevamo, da daje stajerska vrsta buč za pridobivanje olja na isti površini le 2,9 kg olja. Ker se buča ne razrase v širino, jo je mogoče gojiti kot poljsko kulturo. Kmetijski strokovnjaki s posebnim zadovoljstvom ugotavljajo, da je mogoče s to vrsto buče dobiti desetkrat večji pridelek maščob, kakor se dobi od krme pridelane na isti površini, preko želodca krave v obliki surovega masla.

— Ureditve petrolejskega spora med Zedinjenimi državami in Mehiko. Leta 1938. je mehiški predsednik Cardena odredil, da se v smislu ustavnih določil razlastijo ino. zemska petrolejska podjetja, kar je izzvalo hud spor z Zedinjenimi državami in Anglijo, kajti 94% mehiške petrolejske industrije je bilo tedaj v rokah ameriških in angleških družb in le 6% je pripadalo mehiškemu kapitalu. Spor je imel za posledico, da je Anglija ukinila diplomatske odnose z Mehiko. Ameriška vlada je postopala bolj previdno in je skušala z drugimi represalijami doseči razveljavljanje sklepa. V teku te borbe za mehiško nafto je bil organiziran boj kot mehiškega mineralnega olja na svetovnem trgu. Navzile temu se Mehika ni vdala. Kakor poročajo iz New Yorka, je ob koncu lanskega leta prišlo do sporazuma med Zedinjenimi državami in Mehiko, po katerem dobe ameriške petrolejske družbe odškodnino 28 milijonov dolarjev, in sicer 12 milijonov dolarjev takoj, odstanek pa v 4 letnih obrokih. Mehika je le pristala na delno udeležbo ameriške države pri mehiških petrolejskih družbah. Te sporazum je ameriška vlada sklenila ur. lastno pest, ne oziraje se na interese angleških petrolejskih družb, katerih zahteve so nadalje ostale odprte. Vse kaže, da so Zedinjene države sklenile sporazum z Mehiko z namenom, da izrinejo angleški vpliv tudi iz mehiškega gospodarstva z mineralnim oljem, kar je v skladu z vsi dosedanjimi ameriško politiko, ki gre za tem, da se angleški kapital izrine z ameriške celine.

— Stavke v Angliji in Zedinjenih državah. Londonski »Daily Express« objavlja zanimivo statistiko o stavkah v Veliki Britaniji v lanskem letu. Zaradi stavk je angleško gospodarstvo v preteklem letu izgubilo 1,8 milijona delavnih dni. Od izbruhov vojne znaša ta izpadek zaradi stavk še 5,7 milijona delavnih dni. Še večji obseg so lani stavke zavzele v Zedinjenih državah. Po podatkih ameriškega delovnega ministrstva je bilo lani v Zedinjenih državah 3750 stavk (prejeto leto 2968), pri katerih je ameriško gospodarstvo izgubilo 21,7 milijona delavnih dni. Pri stavkah je sodelovalo 1,900.000 delavcev, tako da je na vsakega stavkajočega delavca odpadlo povprečno preko 11 izgubljenih delavnih dni.

Kundmachungen

der Ernährungsanstalt

Fleischverkauf auf den Abschnitt

»13-Mr«

Verbraucher bekommen am Samstag, den 18. d. M. bei ihren Metzgerm 20 kg Rindfleisch gegen Abgabe des Abschnittes »13-Mr.« der Märzgrundbesitzmittellkarte, ausgegeben vom SVA in Laibach. Eine Hälfte der Verbraucher bekommt auch 5 kg Fleischerzeugnisse auf denselben Abschnitt, die andere kommt der nächsten Verteilung an die Reihe. Die Namen von Metzgerm, die Fleischerzeugnisse verkaufen werden, werden nachträglich bekanntgegeben.

Abgabe von Maismehl

Händler die das Maismehl für den Monat März noch nicht begeben haben, sollen es vom Lager des »Prevod« in der Schlachthalle in folgender Reihenfolge abholen:

Am Freitag, den 17. d. M. vormittags Händler mit den Anfangsbuchstaben A bis K, nachmittags L—M, am Samstag, den 18. d. M. vormittags N—S und am Montag, den 20. d. M. vormittags S—Z.

Verbraucher, die Maismehl für den Monat März noch nicht erhalten haben, bekommen es nach dem 20. d. M. bei ihren ständigen Händlern.

Die Laibacher Bevölkerung wird neuerlich aufmerksam gemacht, dass das Wechseln des Händlers nur mit der vorhergehenden Bewilligung des »Prevod« gestattet sei.

Obvestila »Prevoda«

Prodaja mesa na odrezek »13-Mr«

